

PARTICIPAREA ROMÂNILOR DIN CIOCOTIȘ (JUDEȚUL MARAMUREȘ) LA PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Marius CÂMPEANU¹

ROMANIANS FROM THE CIOCOTIȘ VILLAGE (MARAMUREȘ COUNTY) THAT PARTICIPATED IN THE FIRST WORLD WAR

ABSTRACT

The First World War also marked the lives of the Romanian inhabitants and the communities in which they lived that were part of the former-county Solnoc-Dăbâca. The documents regarding the participation of Romanians from the former Solnoc-Dăbâca county and, implicitly, those regarding the contribution of the inhabitants of Copalnic-Mănăstur to the First World War, drawn up between 1922-1923, are kept in the ASTRA Fund, located at the Sibiu County Service of National Archives. In the mentioned archive fund is kept a document regarding the contribution of the Romanian inhabitants from Ciocotiș village to the first world conflagration. In this study, we present the information on the number of participants, who survived the war, who died at the front, who disappeared and those who died from wounds or diseases.

Keywords: The First World War, Ciocotiș, Cernești, Solnoc-Dăbâca, soldiers, farmers.

Localitatea Ciocotiș se află în componența comunei Cernești, alături de alte șase localități: Brebeni, Cernești, Fănațe, Izvoarele (s-a numit Bloaja până în anul 1964), Măgureni și Trestia. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, înainte și după Marea Unire, localitățile amintite făceau parte din structura administrativă a „plășii” Mănăstur (cu sediul la Copalnic-Mănăstur) din fostul comitat, devenit județ în ianuarie 1919, Solnoc-Dăbâca. Documentele privind aportul românilor din comuna Cernești în Primul Război Mondial se păstrează în Fondul ASTRA, aflat la Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale. Acestea se găsesc în pachetul denumit „Listele participanților la Primul Război Mondial”, pachet nr. 11, act nr. 11a și 11b și are titlul „XIX. Județul Solnoc-Dobâca”, realizat în urma demersurilor Astrei pe lângă autoritățile locale, la inițiativa istoricului și ziaristului sibian Teodor V. Păcățian.

Potrivit cercetărilor științifice desfășurate în anul 2022, rezultă faptul că din localitățile comunei Cernești în Primul Război Mondial au fost mobilizați 793 de români, dintre care 593 (74,78%) au supraviețuit războiului, iar ceilalți 200 (25,22%) au murit pe front sau au fost declarați dispăruți.

În fondul de arhivă menționat se păstrează și un „Tablou nominal” referitor la contribuția locuitorilor români din Ciocotiș la prima conflagrație mondială, pe care

---

¹ Muzeograf, doctor în istorie, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, Baia Mare; e-mail: mariuscampeanu2005@gmail.com.

îl vom analiza în cele ce urmează. În completarea datelor puse la dispoziție de ancheta Astrei, în materialul de față vor mai fi prezentate informații găsite în alte surse arhivistice, în bibliografia de specialitate și în inscripțiile a două monumente dedicate eroilor căzuți în ambele războaie mondiale. La finalul studiului, sunt adăugate fotografiile cu ciocotișeni participanți la Marele Război, identificarea și publicarea acestora fiind posibile prin amabilitatea scriitorului Augustin Neaga din Ciocotiș.

Datele referitoare la participanții localității Ciocotiș în Primul Război Mondial au fost consemnate într-un „Tablou nominal” care conține patru file (opt pagini, VIII) nenumerate. Pe prima pagină este trecut numărul de locuitori români ai localității, nu cel existent la data recensării, 24 ianuarie 1922, ci din anul 1920, 897 de persoane². Pe ultima pagină s-a calculat totalul general al participanților, prin însumarea totalurilor de pe toate paginile. În continuare, apar numele celor care s-au ocupat de completarea și verificarea documentului: Demian Bărbos, plugar; C[h]elem[e]n Pop, plugar; Carol Bărbos, secretar³; Alexandru Bărbos, preot⁴; Alexa Ion, primar. A fost aplicată și ștampila rotundă a comunei Ciocotiș, cu tuș mov.

Utile pentru completarea informațiilor referitoare – în special – la cei decedați și dispăruți, sunt datele consemnate pe două monumente închinete eroilor. În fața Bisericii Ortodoxe cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”⁵ din localitate se află un „Monument pentru Eroii Neamului Românesc”, ridicat „în amintirea eroilor din comuna Ciocotiș, morți în războiul mondial 1914-1918”, și sfințit, potrivit pisaniei, în data de 21 octombrie 1934⁶. Pe fațada principală a monumentului, orientată

---

² În anul 1910, localitatea Ciocotiș a avut 1.020 de locuitori, iar în anul 1920, 933 locuitori, dintre care 897 erau români și 36 evrei (Constantin Martinovici, Nicolae Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, 1921, p. 68).

³ Carol Bărbos s-a născut în familia cantorului bisericesc Tanasiu (Tanasie) Bărbos din Ciocotiș. De-a lungul timpului a ocupat mai multe funcții în administrația cercuală din Cernești, fiind adjunct notarial (1882), vîcenotar (1893) și notar (1919) (Serviciul Județean Maramureș al Arhivelor Naționale – în continuare, SJMmAN, *Colecția Matricole Confesionale*, reg. 821/1879-1926, f. 4, 32).

⁴ Alexandru Bărbos s-a născut în familia preotului ortodox Eutimiu Bărbos (Eufimiu sau Eftenie, în alte surse bibliografice), care a slujit la Ciocotiș între anii 1862 și 1904. Alexandru Bărbos a absolvit Institutul Teologic-Pedagogic Ortodox din Sibiu în anul 1889. Prima oară este amintit la Ciocotiș în anul 1893, în dublă calitate: de capelan și de învățător la Școala Confesională Ortodoxă. A fost capelan până în 1904 și, mai târziu, preot-paroh al Ciocotișului (după decesul tatălui său) din 1905 până în 1930. A decedat în data de 22 septembrie 1930, la 63 de ani (Eusebiu R. Roșca, *Monografia Institutului Seminarial Teologic-Pedagogic „Andreian” al Arhidiecezei Gr. Or. Române din Transilvania*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1911, p. 142, 158; SJMmAN, *Colecția Matricole Confesionale*, reg. 831/1842-1931, f. 16, 49, 72v).

⁵ În 28 septembrie 2014, după încheierea unor ample lucrări de restaurare, lăcașul de cult a fost târnosit, primind cel de-al doilea hram: „Sfinții Martiri Brâncoveni”. Informațiile au fost furnizate de preotul Augustin Tuns din Ciocotiș.

⁶ *Monumente din județul Maramureș închinete eroilor din Primul Război Mondial*, Baia Mare, Editura Ethnologica, 2020, p. 72-73. Monumentul din curtea bisericii a fost ridicat de Andrei Giurgiu (cunoscut ca Andrei a lui Ioan a lui Ignat), fiul soldatului Giurgiu Vasile, 326

spre nord, sunt dăltuite în piatră numele eroilor din Primul Război Mondial. Pe latura de sud, în partea superioară, se află pisană, iar în partea inferioară sunt trecute numele eroilor din cel de-al Doilea Război Mondial, cioplite în anii 1990-1991 de către Ștefan Lazăr din satul Izvoarele⁷. Eroii Ciocotișului din Primul Război Mondial sunt următorii: Vinț Augustin, Jurju Vasalie, Marc Vasalie, Gherghel Vasalie, Gherghel Simion, Ionce Todor, Vinț Ilisie, Gherghel Maftai, Bărbos Iacob, Marc Todor, Gherghel Iacob, Vinț Andrei, Gherghel Filip, Vinț Todor, Gherghel Gavrilă, Borbos Ioan, Vinț Iosif, Gherghel Ștefan, Sprolici Tanasie, Gherghel Ioan, Gherghel Pavăl, Marc Ioan, Marc Alecsă, Bărbos Gheorghe, Bărbos Ilie, Marc Gavrilă, Ionce Filip, Gherghel Ilarion, Bărbos Ilisie, Neaga Ilie, Bărbos Sacson, Borodi Alecsă, Gherghel Todor, Gherghel Damian, Dunca Spiridon, Pasca Pavăl, Gherghel Vasalie, Gherghel Ioan, Marc Nechita, Marc Simion, Gherghel Antonie, Ionce Iftenie, Gherghel Ilisie. Aceleași nume apar și pe fațada de sud-vest a Monumentului Eroilor din Cernești, edificat în 1 decembrie 2006, unde sunt trecuți „eroii martiri din satul Ciocotiș căzuți pe câmpul de luptă 1916-1918”. Alături de cei 43 de eroi, care figurează pe monumentul din proximitatea bisericii din Ciocotiș, mai apare consemnat Gherghel Damian. Dintre cei consemnați pe cele două monumente, nu figurează în ancheta Astei următorii soldați decedați sau dispăruți: Vinț Augustin, Ionce Todor, Borbos Ioan, Sprolici Tanasie, Marc Simion⁸ și Gherghel Damian⁹.

Totalul general din „Tablou nominal” arată că din Ciocotiș au participat la acțiunile impuse de Primul Război Mondial un număr de 197 locuitori, toți la partea activă (100%)¹⁰. Datele de pe monumentele istorice și o sursă bibliografică oferă numele a încă șapte participanți, care nu au fost nominalizați în ancheta Astei. Dintre aceștia, unul a fost sublocotenent, iar ceilalți șase considerăm că au fost soldați. Prin urmare, numărul participanților la război, descoperit până la această dată, devine 204.

Situația celor 204 (197) de activi a fost, pe grade, următoarea:

- sublocotenent, 1 (0): Bărbos Ioan¹¹;
- plutonieri, 4: Bărbos Filip, Opriș Terapont, Pașca Alexa, Pașca Pavel;
- sergenți, 3: G[h]erg[h]el Dionisie, Vinț Ilisie, Vinț Iov;

---

dispărut în Primul Război Mondial (Augustin Neaga, *Eroi din Ciocotiș în cele două războaie mondiale*, Cluj-Napoca, Editura Ecou Transilvan, 2014, p. 21).

⁷ *Monumente din județul Maramureș ...*, p. 73.

⁸ „Monumentul pentru Eroii Neamului Românesc” din Ciocotiș; Monumentul Eroilor din Cernești.

⁹ Monumentul Eroilor din Cernești.

¹⁰ Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale, Fond ASTRA (în continuare, SJSbAN, FA), XIX, *Tablou nominal Ciocotiș*, p. VIII și *Centralizator*, f. 2v, nr. crt. 75; Ioan Popa, *Românii din Transilvania, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramureș în Primul Război Mondial. Ancheta ASTREI. „Tablourile nominale”. Partea I. Transilvania*, Sibiu, Editura Armanis, 2019, p. 355, nr. crt. 7.

¹¹ Cornel Țucă, Laurențiu Batin, *Ofițeri ardeleni și bucovineni din fosta armată austro-ungară*, Baia Mare, Editura Ethnologica, 2018, p. 143.

- caporali, 9: Bărbos Samson¹², Borodi Alexa, Copil Vasilie, G[h]erg[h]el Ioan, G[h]erg[h]el Vasilie, Giurgiu A[u]gustin, Ionce Cornel, Marc Vasilie, Vinț Ștefan¹³;

- frunțași, 5: G[h]erg[h]el C[h]elemen, G[h]erg[h]el G[h]erasim, Giurgiu Vasilie¹⁴, Neaga Ilie, Neamț Ștefan;

- soldați, 182 (176): Batin Filip, Bărbos Andrei, Bărbos Andrei¹⁵, Bărbos A[u]gustin, Bărbos Dosoftei¹⁶, Bărbos Gavril, Bărbos Gavrilă, Bărbos George, Bărbos Grigore, Bărbos Iacob, Bărbos Ilie, Bărbos Ilie, Bărbos Ilisie, Bărbos Ilisie, Bărbos Ilisie, Bărbos Indrei, Bărbos Ioan, Bărbos Ioan, Bărbos Ioan, Bărbos Ioan, Bărbos Ioan, Bărbos Ioan, Bărbos Iov, Bărbos Iov, Bărbos Iov, Bărbos Nec[h]ita, Bărbos Samoilă, Bărbos Simion, Bărbos Simion, Bărbos Timoftei¹⁷, Bărbos Vasilie, Bîlț Ștefan, Cardoș C[he]lemen, Cosma Pante, Danciu Costan, Dișe Ștefan¹⁸, Dobrițian Timof[tei], Dunca Siridon¹⁹, Filip George, Filip George, G[h]erg[h]el Alexa, G[h]erg[h]el Alexa, G[h]erg[h]el Ambrozie, G[h]erg[h]el Anton²⁰, G[h]erg[h]el Anton, G[h]erg[h]el Arsente, G[h]erg[h]el Costan, G[h]erg[h]el David, G[h]erg[h]el Dănilă, G[h]erg[h]el Dănilă, G[h]erg[h]el Demian, G[h]erg[h]el Filip, G[h]erg[h]el Filip, G[h]erg[h]el Filip, G[h]erg[h]el Filip, G[h]erg[h]el Gavrilă, G[h]erg[h]el G[h]erasim, G[h]erg[h]el G[h]eorg[h]e, G[h]erg[h]el Grigore, G[h]erg[h]el Grigore, G[h]erg[h]el Haralam[bie], G[h]erg[h]el Iacob, G[h]erg[h]el Iacob, G[h]erg[h]el Ia-

---

¹² Consider că este același cu Bărbos Sacson, trecut pe „Monumentul pentru Eroii Neamului Românesc” din Ciocotiș și pe Monumentul Eroilor din Cernești.

¹³ Vinț Ștefan a fost fiul lui Vinț Timoftei și Irina. În timpul războiului, a fost prizonier la ruși. A luptat și în Al Doilea Război Mondial (A. Neaga, *op. cit.*, p. 34-35).

¹⁴ Consider că este același cu Jurj Vasile al lui Timoftei, participant în ambele războaie mondiale. Acesta s-a născut în 1887, iar în 1915, la vârsta de 28 de ani, a fost mobilizat în război. Potrivit unui brevet acordat de Ferdinand I și unei fotografii, ambele bunuri culturale cu valoare memorială, fiind păstrate de fiica sa Irina, reiese faptul că în anul 1919 a luptat în Regimentul de Obuziere 32 al Armatei Române. Pentru faptele sale de vitejie a fost decorat cu medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918” (*Ibidem*, p. 93-94).

¹⁵ Nu putem determina care dintre cei numiți Bărbos Andrei a fost, conform informațiilor furnizate de Augustin Neaga, Bărbos Andrei al lui Vasilie a popii. Cel în cauză a fost nepotul preotului Ștefan Bărbos, originar din Ciocotiș, care a slujit la Plopiș (comuna Șișești, județul Maramureș) în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

¹⁶ A fost prizonier la italieni și a făcut parte din Legiunea Română din Italia. A fost căsătorit și a avut doi copii. A avut ocupația de agricultor. A deținut un iugăr de teren arabil și 800 stânjeni de fânață (SJMmAN, *Fond personal dr. Gavril Oșianu*, dos. 29/1934-1937, f. 103v-104r, nr. crt. 326; Tökölyi C. Robert, *Voluntari români maramureșeni în Primul Război Mondial (1918-19120)*, în „Revista Arhivei Maramureșene”, nr. 9, 2016, p. 193, nr. crt. 224.

¹⁷ A fost prizonier la ruși și a făcut parte din Corpul Voluntarilor Români din Rusia. A fost căsătorit, dar nu a avut copii. A avut ocupația de agricultor. A avut în proprietate: 600 stânjeni de teren arabil, 200 stânjeni de fânață și 165 stânjeni de islaz (SJMmAN, *fd. cit.*, nr. crt. 825; Tökölyi C.R., *op. cit.*, p. 193, nr. crt. 223.

¹⁸ Ipotetic, Dipșe.

¹⁹ Consider că este același cu Dunca Spiridon, care figurează pe „Monumentul pentru Eroii Neamului Românesc” din Ciocotiș și pe Monumentul Eroilor din Cernești.

²⁰ Consider că este același cu Gherghel Antonie, care figurează pe „Monumentul pentru Eroii Neamului Românesc” din Ciocotiș și pe Monumentul Eroilor din Cernești.

cob, G[h]erg[h]el Ilarion, G[h]erg[h]el Ilisie, G[h]erg[h]el Ioan, G[h]erg[h]el Ioan, G[h]erg[h]el Ioan, G[h]erg[h]el Ioan, G[h]erg[h]el Ioan, G[h]erg[h]el Iosif²¹, G[h]erg[h]el Iov, G[h]erg[h]el Maftai, G[h]erg[h]el Mirefor (?), G[h]erg[h]el Mitrof[an], G[h]erg[h]el Moisei, G[h]erg[h]el Nec[h]ita, G[h]erg[h]el Nicula[e], G[h]erg[h]el Niculae, G[h]erg[h]el Pante, G[h]erg[h]el Pante²², G[h]erg[h]el Pavel, G[h]erg[h]el Pavel, G[h]erg[h]el Pricop, G[h]erg[h]el Pricop, G[h]erg[h]el Roman²³, G[h]erg[h]el Samoilă, G[h]erg[h]el Simion, G[h]erg[h]el Simion, G[h]erg[h]el Șofron, G[h]erg[h]el Ștefan, G[h]erg[h]el Tanasie, G[h]erg[h]el Teofil, G[h]erg[h]el Timoftei, G[h]erg[h]el Todor, G[h]erg[h]el Todor, G[h]erg[h]el Vasilie, G[h]erg[h]el Vasilie, G[h]erg[h]el Vasilie, G[h]erg[h]el Vasilie, G[h]erg[h]el Vasilie, G[h]erg[h]el Vasilie, G[h]erg[h]el Vasilie, Gob Todor, Giurgiu Timoft[e], Giurgiu Vasilie²⁴, Horvat Vasilie, Ionce Alexa, Ionce Alexa, Ionce Costan, Ionce Demian, Ionce Filip, Ionce G[h]erasim, Ionce G[h]eorg[h]e, Ionce Grigore, Ionce Iftenie, Ionce Ilie, Ionce Ioan, Ionce Ioan, Ionce Ioan, Ionce Ioan²⁵, Ionce Pavel, Ionce Samoilă, Ionce Samson, Ionce Simion, Ionce Ștefan, Ionce Timoftei, Lar Alexa, Lar Ignat, Marc Alexa, Marc Ioan, Marc Gavrilă, Marc Grigore, Marc Grigore, Marc Grigore, Marc Ionaș [?], Marc Nec[h]ita, Marc Nistor, Marc Todor, Mureșan Dumitru, Mureșan Ioan, Mureșan Onofre, Mureșan Todor, Neaga Irimie, Neamț Timoftei, Oprîș Teodor, Pașca G[h]eorg[h]e, Pașca Iacob, Pop C[h]elem[e]n, Pop Ioan, Pop Tanasie, Spratiș (?) Ioan, Tira Ștefan, Vinț Andrei, Vinț Andrei, Vinț Andrei, Vinț Costan, Vinț Filip, Vinț Iacob, Vinț Ioan, Vinț Ioan, Vinț Ioan, Vinț Iosif, Vinț Iosif, Vinț Iosif, Vinț Niculae, Vinț Niculae, Vinț Pavel, Vinț Teofil, Vinț Timoftei, Vinț Todor, Vinț Vasilie; Borbos Ioan, Ionce Todor, Marc Simion, Sprolici Tanasie, Vinț Augustin²⁶; Gherghel Damian²⁷.

„Tablou nominal” furnizează informații cu privire la locul de origine al celor 197 de etnici români mobilizați. Din conținutul acestuia, constatăm că 196 (99,49%)

²¹ A fost înrolat în anul 1914. De pe frontul de est din Galiția a reușit să fugă, întorcându-se acasă. Și-a făcut un bordei în pădure, sub platoul Șatra din Munții Lăpușului, unde s-a ascuns până la încheierea războiului (A. Neaga, *op. cit.*, p. 36).

²² Nu putem determina care dintre cei numiți Gherghel Pante a fost prizonier la ruși în Marele Război. Gherghel Pante al lui Toma a locuit în Ciocotiș pe „Valea Mihăiesei” și a intervenit pentru eliberarea unor consăteni, care au fost duși la săpat de tranșee pentru armata maghiară. Aceștia fuseseră prinși de soldații ruși la întoarcere în Ciocotiș, în ultimele zile ale celui de-al Doilea Război Mondial (A. Neaga, Grigore Mateșan, *Amintiri din război*, Târgu-Lăpuș, Editura Galaxia Gutenberg, 2020, p. 79-80).

²³ Gherghel Roman, locuitor în „Hoșteze”, a cunoscut experiența prizonieratului la ruși. Povestit celor scrise de A. Neaga, Gherghel Pantea al lui Toma, Gherghel Roman și Ionce Ioan al lui Spiridon s-au întors din lagărul rusesc după șapte ani de la terminarea Primului Război Mondial (*Ibidem*, p. 80).

²⁴ Consider că este același cu Jurjiu Vasalie, care figurează pe „Monumentul pentru Eroii Neamului Românesc” din Ciocotiș și pe Monumentul Eroilor din Cernești.

²⁵ Nu putem determina care dintre cei numiți Ionce Ioan (Ionce Ioan al lui Spiridon-n.n.) a fost prizonier la ruși (A. Neaga, G. Mateșan, *op. cit.*, p. 80).

²⁶ „Monumentul pentru Eroii Neamului Românesc” din Ciocotiș; Monumentul Eroilor din Cernești.

²⁷ Monumentul Eroilor din Cernești.

erau născuți în Ciocotiș și unul (0,51%) în Tăuții-Măgherauș²⁸, dar, înainte de sau la data întocmirii documentului, era stabilit în Ciocotiș. Cei șapte militari identificați în alte surse considerăm că s-au născut cu toții la Ciocotiș. Prin urmare, numărul și procentele se schimbă astfel: 203 dintre ei, adică 99,51%, erau născuți la Ciocotiș, iar unul (0,49%) în altă localitate. Participantul la război născut în Tăuții-Măgherauș era soldatul Cardoș Chelemen²⁹.

Din punctul de vedere al apartenenței sociale, documentul prezintă o situație destul de simplă a celor 197 locuitori români concentrați. După cum reiese, 196 (99,49%) au fost agricultori (plugari), iar unul (0,51%) a fost meseriaș (spătar)³⁰. Considerăm că din cei șapte participanți unul a avut pregătire intelectuală (sublocotenentul Bărbos Ioan-n.n.), iar ceilalți șase au fost agricultori. În concluzie, situația devine următoarea: un intelectual (0,49%), un meseriaș (0,49%) și 202 agricultori (99,02%).

Alte informații din „Tablou nominal” se referă la gradele militare deținute de cei 197 locuitori mobilizați pentru război. Dintre ei, patru (2,03%) au fost subofițeri (plutonieri), iar 193 (97,97%) gradați și soldați. Dintre gradați și soldați, trei au deținut gradul de sergent (1,55%), nouă de caporal (4,65%), cinci de fruntaș (2,60%), iar 176 au fost soldați (91,19%). Luându-i în calcul pe ceilalți șapte participanți identificați în alte surse, situația devine următoarea: unul (0,49%) a fost ofițer, patru (1,96%) subofițeri, iar 199 (97,55%) gradați și soldați. Dintre aceștia, trei au deținut gradul de sergent (1,51%), nouă de caporal (4,53%), cinci de fruntaș (2,51%), iar 182 au fost soldați (91,45%).

Bărbos Ioan s-a născut la 19 august 1898, în familia lui Bărbos Grigore și Tecla din Ciocotiș. În Primul Război Mondial a fost stegar în Regimentul de Honvezi 32 Dej (12 octombrie 1917) și, mai târziu, sublocotenent în cadrul Regimentului de Infanterie 31 Sibiu (15 iunie 1918)³¹. În iulie 1919 a fost primit în rândul ofițerilor de rezervă ai armatei române, cu gradul de sublocotenent. După cum reiese din „Registrul control nominal ofițeri activi ardeleni și bucovineni”, în august 1920 a trecut în rândul ofițerilor activi, avansând succesiv în gradele de locotenent (ianuarie 1921), căpitan (octombrie 1927) și maior (februarie 1939). A luat parte la cel de-Al Doilea Război Mondial ca ofițer superior (maior) în cadrul mai multor regimente de infanterie ale armatei române. În aprilie 1945 a fost transferat la Inspectoratul General al Infanteriei, fiind avansat la gradul de locotenent-colonel, iar doi ani mai târziu, în august 1947, a fost trecut în rezervă. A fost căsătorit cu Adolfine Klasman (căsătoria a avut loc la Dej, în 6 iunie 1928). Cei doi au avut o fiică, Livia Aurelia (născută în 31 martie 1928)³².

---

²⁸ În document, localitatea apare cu vechea denumire de Măgheruș (în maghiară: Mismogyorós). În anul 1922, localitatea făcea parte din plasa Baia Mare, unitate administrativă în cadrul fostului județ Satu Mare.

²⁹ SJSbAN, FA, XIX, *Tablou nominal Ciocotiș*, nr. crt. 196.

³⁰ Fabricant de spete pentru războiul de țesut (N.A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, Editura Academiei RPR, 1963, p. 374.

³¹ C. Țucă, L. Batin, *op. cit.*, p. 143.

³² *Ibidem*.

Potrivit celor publicate de A. Neaga, aflăm că plutonierul Opriș Terapont s-a născut în anul 1890. A fost mobilizat pe front în 1914, luând parte la confruntări militare desfășurate în Serbia, Rusia (posibil Galiția), Italia și pe râul Tisa (în timpul campaniei armatei române din 1919). După încheierea conflictului româno-ungar, care a culminat cu ocuparea Budapestei la începutul lunii august 1919, Opriș Terapont a obținut gradul de plutonier major. Deși a avut doar șapte clase primare, acesta a cunoscut foarte bine limbile maghiară și germană. După război a fost primar, notar și cantor bisericesc³³.

Potrivit documentului analizat, la sfârșitul războiului, din cei 197 de locuitori ai Ciocotișului concentrați în decursul Primului Război Mondial, a supraviețuit un număr de 147, adică 74,62%, iar 50 de persoane, respectiv 25,38%, nu s-au mai întors. Conform informațiilor găsite în alte surse, din totalul de 204 participanți au supraviețuit războiului 148 (72,55%), iar 56 dintre ei nu s-au mai întors (27,45%).

Din rândul supraviețuitorilor, 141, reprezentând 95,27% dintre aceștia, s-au întors acasă deplin sănătoși, iar șapte, adică 4,73%, au revenit din război invalizi.

Cei șapte, care au fost răniți și au devenit invalizi, au fost următorii: G[h]erg[h]el Vasilie³⁴ – caporal, G[h]erg[h]el Costan, Cosma Pante, Bărbos Indrei, Mureșan Dumitru, G[h]erg[h]el Iacob și Pop Tanasie³⁵ – soldați. Potrivit celor relatate de Valeria Giurgi din Ciocotiș, soldatul Pop Tanasie s-a întors din război fără un picior.

Din „Tablou nominal” reiese faptul că din totalul celor 50 de persoane care nu au supraviețuit războiului, 11, însemnând 22% dintre ei și 5,58% din totalul celor mobilizați, și-au pierdut viața pe câmpul de luptă, 16, reprezentând 32% dintre ei și 8,12% din totalul celor mobilizați, au decedat în urma rănilor sau de boală, iar 23, reprezentând 46% dintre ei și 11,68% din total, au fost dați dispăruți³⁶. Prin adăugarea celor șase eroi trecuți pe monumentele istorice deja amintite, numărul celor care nu s-au mai întors s-a majorat la 56. În acest sens, numărul și procente se modifică în felul următor: 17 (30,36%) decedați pe câmpul de luptă, 16 (28,57%) decedați în urma rănilor sau de boală și 23 (41,07%) considerați dispăruți.

Cei care au căzut la datorie, pe câmpul de onoare, au fost următorii: a) plutonier Pașca Pavel³⁷; b) caporalii: Bărbos Samson, Marc Vasilie³⁸; c) soldații: Bărbos Iacob, Bărbos Ilisie, G[h]erg[h]el Demian, G[h]erg[h]el Ioan, Vinț Andrei, Ionce Filip, G[h]erg[h]el Todor și Marc Todor³⁹, Vinț Augustin, Ionce Todor, Borbos Ioan, Sprolici Tanasie, Marc Simion⁴⁰, Gherghel Damian⁴¹.

Morți datorită rănilor, bolilor sau prizonieratului au fost următorii soldați: G[h]erg[h]el Șofron, G[h]erg[h]el Vasilie, G[h]erg[h]el Simion, Neaga Ilie, Ionce

---

³³ A. Neaga, *op. cit.*, p. 37-38.

³⁴ SJSbAN, FA, XIX, *Tablou nominal Ciocotiș*, nr. crt. 5.

³⁵ *Ibidem*, nr. crt. 17, 25, 111, 142, 169, 185.

³⁶ *Ibidem*, p. VIII și *Centralizator*, f. 2v, nr. crt. 75; I. Popa, *op. cit.*, p. 355, nr. crt. 7.

³⁷ *Ibidem*, *Tablou nominal Ciocotiș*, nr. crt. 175.

³⁸ *Ibidem*, nr. crt. 62, 136.

³⁹ *Ibidem*, nr. crt. 27, 57, 109, 114, 117, 153, 162, 177.

⁴⁰ „Monumentul pentru Eroii Neamului Românesc” din Ciocotiș; Monumentul Eroilor din Cernești.

⁴¹ Monumentul Eroilor din Cernești.

Iftenie, G[h]erg[h]el Anton, G[h]erg[h]el Iov, Bărbos Ilisie, Marc Grigore, Marc Gavrilă, Vinț Niculae, G[h]erg[h]el Ștefan, Pașca Iacob, Marc Grigore, Marc Alexa și Marc Nec[h]ița⁴².

Cei 23 de participanți la război dispăruți au fost următorii: a) sergent Vinț Ilisie⁴³; b) caporal Borodi Alexa⁴⁴; c) soldații: Dunca Siridon, G[h]erg[h]el Pavel, G[h]erg[h]el Ioan, Vinț Todor, G[h]erg[h]el Ioan, G[h]erg[h]el Samoilă, Giurgiu Vasilie, Vinț Iosif, G[h]erg[h]el Maței, G[h]erg[h]el Pricop, Marc Ioan, G[h]erg[h]el Todor, Bărbos Ilie, Bărbos George, G[h]erg[h]el Iacob, G[h]erg[h]el Ilarion, G[h]erg[h]el Ilisie, G[h]erg[h]el Filip, G[h]erg[h]el Gavrilă, Filip George și G[h]erg[h]el Vasilie⁴⁵.

Un tablou veridic despre consecințele nefaste ale războiului este cel al unei familii, cu numele Bărbos, din Ciocotiș. Familia în cauză a adus „ofrandă pentru Tron și pentru Împărat” trei membri: pe caporalul Bărbos Samson (Sacson) al lui Onuț – căzut pe câmpul de onoare –, pe fiul acestuia, soldatul Bărbos George (Gheorghe) – dispărut în război – și pe soldatul Bărbos Ilisie, nepotul lui Bărbos Samson, din partea fiului său Gavrilă – decedat pe front. Pe lângă aceștia, Bărbos Indrei, nepotul lui Bărbos Samson, din partea celui alt fiu, Vasalică, s-a întors invalid, pierzându-și o mână în război⁴⁶.

Pe întreaga durată a războiului, din rândul celor 197 de români concentrați în război au fost decorați 15 participanți, reprezentând 8,75% din numărul specificat de ancheta Astei. Numărul medaliilor și decorațiilor a fost de 26, dintre care: trei medalii „Pentru Vitejie”, argint clasa I (Ag I); șapte medalii „Pentru Vitejie”, argint clasa a II-a (Ag II); 14 „Pentru Vitejie”, bronz (B); două „Crucea Carol” pentru trupă (CC). În urma cercetărilor întreprinse am aflat că fruntașul Giurgiu Vasilie și soldatul Bărbos Vasilie, după încheierea războiului româno-ungar din 1919, au fost decorați cu medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”, cu barete (CCR)⁴⁷. În consecință, reiese faptul că din totalul de 204 participanți, identificați până în momentul de față, 17 (reprezentând 8,37% din total) au primit 28 de medalii și decorații.

În conformitate cu conținutul documentului, în urma celor care nu s-au mai întors din război au rămas 22 de văduve și 49 de orfani⁴⁸. Luând în considerare cele

---

⁴² SJSbAN, *Tablou nominal Ciocotiș*, nr. crt. 8, 31, 32, 34, 38, 80, 84, 108, 136, 137, 139, 168, 170, 172, 178, 180.

⁴³ *Ibidem*, nr. crt. 140.

⁴⁴ *Ibidem*, nr. crt. 29.

⁴⁵ *Ibidem*, nr. crt. 3, 18, 28, 40, 50, 63, 67, 76, 90, 104, 119, 134, 135, 143, 160, 166, 186, 187, 188, 191, 194.

⁴⁶ A. Neaga, *op. cit.*, p. 28.

⁴⁷ *Ibidem*, p. 93, 38.

⁴⁸ SJSbAN, FA, XIX, *Tablou nominal Ciocotiș*, p. VIII și *Centralizator*, f. 2v, nr. crt. 75; I. Popa, *op. cit.*, p. 355, nr. crt. 7. Menționez faptul că la nr. crt. 136 (soldat Marc Grigore) și la nr. crt. 177 (soldatul Marc Todor) figurează doar orfanii, fără văduve. În cazul în care persoanele care au completat documentul nu au omis să le specifice, consider că mamele au decedat până la sfârșitul războiului (sau până la efectuarea recenziei) ori s-au recăsătorit și de aceea nu au fost trecute. În caz contrar, numărul văduvelor ar crește cu două, rezultând un total de 24.

publicate în „Eroi din Ciocotiș în cele două războaie mondiale” am făcut o actualizare a situației privind numărul văduvelor și al orfanilor, pornind de la premisa că autorul a preluat informații de la nepoții și strănepoții celor care au decedat sau au fost dați dispăruți pe câmpul de luptă. În concluzie, se poate afirma faptul că în urma ciocotișenilor care nu s-au întors din război au rămas 24 de văduve și 56 de orfani.

Raportul din 30 ianuarie 1922, întocmit de primarul Alecsa (Alexa) Ionce și de notarul Carol Bărbos, redă faptul că valoarea contribuțiilor benevole realizate în natură de locuitorii Ciocotișului a fost de 1.400 lei. Satul nu a suferit pierderi sau alte distrugerii în timpul războiului. În toamna anului 1918 au existat câteva nemulțumiri („revoluție” – în textul documentului), fără să fi fost distrugerii materiale și victime umane. Conflictele existente au încetat după constituirea Gărzii Naționale din Ciocotiș, la conducerea căreia a fost pus învățătorul Grigore Bărbos⁴⁹.

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1 – SJSbAN, FA, XIX, „Tablou nominal Ciocotiș”, p. VIII.

Fig. 2 – Soldații Gherghel Moise, Bărbos Iov, Bărbos Ioan și Bărbos Ioan. Arhiva personală Maria Telcean.

Fig. 3-4 – Brevetul medaliei „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”, acordat frunțașului Giurgiu (Jurj) Vasile – foto dreapta. Arhiva personală Irina Giurgiu, fiică.

Fig. 5 – Plutonier Bărbos Filip. Arhiva personală Lidia Bărbos, nepoată.

Fig. 6 – Soldat Marc Ioan. Arhiva personală Lidia Bărbos, nepoată.

Fig. 7 – Soldat Neaga Irimie. Arhiva personală Augustin Neaga, nepot.

Fig. 8 – Soldat Bărbos Andrei. Arhiva personală Augustin Neaga, nepot.

Fig. 9 – Plutonier Opriș Terapont. Arhiva personală Simion Opriș, nepot.

Fig. 10 – Soldat Ionce Pavel. Arhiva personală Zamfira Bărbos, nepoată.

Fig. 11-12 – Brevetul medaliei „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918” acordat soldatului Bărbos Vasile – foto dreapta. Arhiva personală Rozalia Ionce, nepoată.

Fig. 13 – Caporal Borodi Alexa. Arhiva personală Mariana Borodi, strănepoată.

Fig. 14 – Monumentul Eroilor din Cernești. Foto: Marius Câmpeanu, 2022.

Fig. 15 – „Monumentul pentru Eroi Neamului Românesc” din Ciocotiș. Foto: Maria Alexandra Câmpeanu, 2022.

---

⁴⁹ Ioan Popa, Laurențiu Toma, Tetiana Toma, *Românii din comitatele Sălaj, Sibiu și Solnoc-Dăbâca în Primul Război Mondial. „Raportele ASTREI”*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2019, p. 218. „Tabloul nominal Ciocotiș” consemnează un singur participant cu numele Grigore Bărbos (pagina II, nr. crt. 42), plugar, soldat întors din război deplin sănătos. La conducerea gărzilor naționale locale erau desemnate persoane cu experiență militară. Din acest motiv, consider că învățătorul Grigore Bărbos este una și aceeași persoană cu soldatul din documentul Astrei, care purta același nume. Învățătorul Grigore Bărbos a fost fiul preotului Eutimiu Bărbos și fratele preotului Alexandru Bărbos. A fost învățător la Școala Confesională Ortodoxă din Ciocotiș din 1896.

Tablou nominal

despre locuitorii români, cu și fără parte la război din anii 1914-1918

Numele și prenumele	Nașterea	Profesia	Locul de naștere	Locul de domiciliu	Partea la război	Alte date
1. Gheorghe Gheorghe	1890	...	...	...	...	...
2. Gheorghe Gheorghe	1891	...	...	...	...	...
3. Gheorghe Gheorghe	1892	...	...	...	...	...
4. Gheorghe Gheorghe	1893	...	...	...	...	...
5. Gheorghe Gheorghe	1894	...	...	...	...	...
6. Gheorghe Gheorghe	1895	...	...	...	...	...
7. Gheorghe Gheorghe	1896	...	...	...	...	...
8. Gheorghe Gheorghe	1897	...	...	...	...	...
9. Gheorghe Gheorghe	1898	...	...	...	...	...
10. Gheorghe Gheorghe	1899	...	...	...	...	...
11. Gheorghe Gheorghe	1900	...	...	...	...	...
12. Gheorghe Gheorghe	1901	...	...	...	...	...
13. Gheorghe Gheorghe	1902	...	...	...	...	...
14. Gheorghe Gheorghe	1903	...	...	...	...	...
15. Gheorghe Gheorghe	1904	...	...	...	...	...
16. Gheorghe Gheorghe	1905	...	...	...	...	...
17. Gheorghe Gheorghe	1906	...	...	...	...	...
18. Gheorghe Gheorghe	1907	...	...	...	...	...
19. Gheorghe Gheorghe	1908	...	...	...	...	...
20. Gheorghe Gheorghe	1909	...	...	...	...	...
21. Gheorghe Gheorghe	1910	...	...	...	...	...
22. Gheorghe Gheorghe	1911	...	...	...	...	...
23. Gheorghe Gheorghe	1912	...	...	...	...	...
24. Gheorghe Gheorghe	1913	...	...	...	...	...
25. Gheorghe Gheorghe	1914	...	...	...	...	...
26. Gheorghe Gheorghe	1915	...	...	...	...	...
27. Gheorghe Gheorghe	1916	...	...	...	...	...
28. Gheorghe Gheorghe	1917	...	...	...	...	...
29. Gheorghe Gheorghe	1918	...	...	...	...	...
30. Gheorghe Gheorghe	1919	...	...	...	...	...

Fig. 1

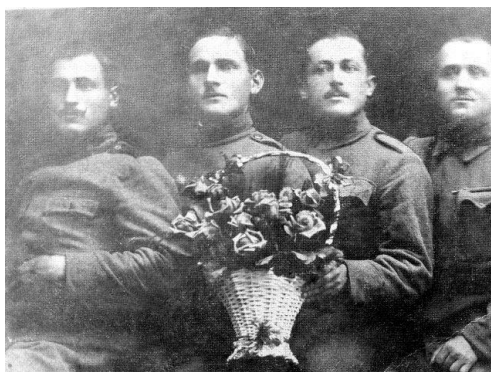

Fig. 2

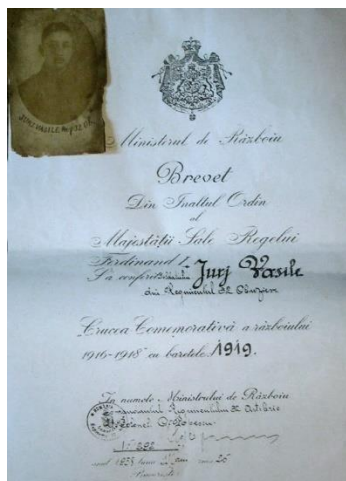

Fig. 3

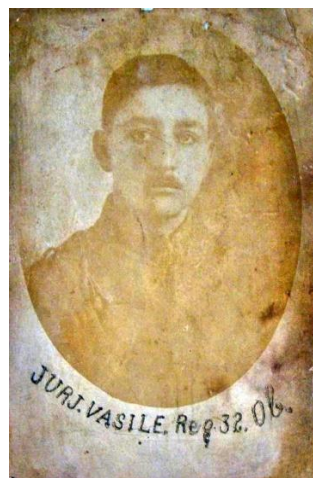

Fig. 4

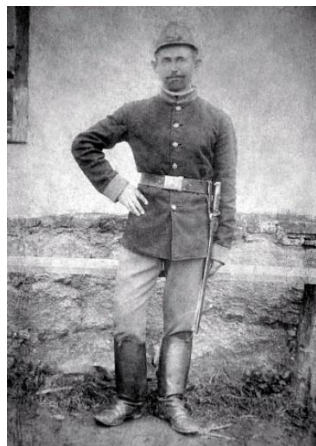
Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

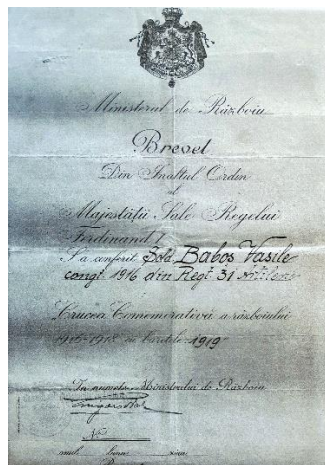
Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig. 12

Fig. 13

Fig. 14

Fig. 15